

BILAG C2

Laura Friis Wang: "Krigen i Afghanistan er endt som en tragedie, vi må lære af." Interview med Mogens Lykketoft.

Information. 16.8.2021. Uddrag.

Mogens Lykketoft (S) er tidligere udenrigsminister og formand for FN's Generalforsamling.

"Selv om man har halvdelen af verdens militære bistand, er det ikke muligt at kontrollere udviklingen i fjerne lande i Mellemøsten. Det er den vigtigste lektie efter krigen i Afghanistan," siger Mogens Lykketoft, som ser tilbage på en krig, som han alt i alt betragter som en tragedie. "Der er frygteligt meget, der tyder på, at Taleban faktisk vil tage det meste af landet i sin besiddelse, og så er vi ikke nået særligt meget længere, end da vi startede".

Tilbage i 2001 tog det få dage at vælte Taleban-styret i Kabul. Herefter begyndte man at forfølge de folk, som havde tilknytning til al-Qaeda i Tora Bora-bjergene. Anders Fogh Rasmussen (V), som havde overtaget statsministerposten i december 2001, besluttede, at danske specialstyrker skulle hjælpe. Det var Mogens Lykketoft kritisk over for.

"Min indstilling var både i den afgående regering og efterfølgende, at det havde været bedre at melde sig – som andre vesteuropæiske lande gjorde – som en del af en fredsbevarende styrke med vores mere traditionelle deltagelse i FN's fredsbevarende operationer end at sende specialstyrker ud i Tora Bora-bjergene," siger Mogens Lykketoft.

Mogens Lykketoft ser mange lighedspunkter mellem Afghanistan-krigen og Vietnam-krigen. Begge krige har ifølge ham illustreret, at uanset hvor meget det handler om at skabe frihed og sikkerhed for en befolkning, så er muligheden for at besidde kontrollen i et land, hvor befolkningen ikke vil have én, meget begrænset. "Uanset hvor stort militærbudgettet er, så er det svært at få kontrol med et land og en befolkning, som i grunden bare vil af med de fremmede. Afghanistan har altid været et stammesamfund med i bedste fald en svag regering," siger han. Når politikere og andre tilhængere af krigen skal forsvare indsatsen, bliver det for det meste påpeget, at tusinder af børn og unge afghanere, ikke mindst piger, er kommet i skole og har fået en uddannelse. Samtidig har flere borgere i landet fået øjnene op for, at der er et demokratisk alternativ til Taleban. Og disse succeser skal man heller ikke fornægte, mener Mogens Lykketoft.

"Særligt koncentreret omkring Kabul og nogle af de større centre er det lykkedes et langt stykke hen ad vejen at få unge i uddannelse. Mange klamrer sig til et håb om, at der vokser en ny generation op, som ikke vil affinde sig med den her opfattelse af verden, som Taleban abonnerer på," siger han. Men der er én ting, som alt fra Vietnam til Afghanistan og Irak har overbevist ham om: "Og det er, at selv om man har halvdelen af verdens militære bistand, så har man faktisk ikke mulighed for at kontrollere udviklingen i fjerne, mærkelige lande som dem her," siger han.

Det betyder også, mener den tidligere udenrigsminister, at man kan bidrage langt mere til verdens sikkerhed ved at bruge færre militære midler til gengæld for mange flere humanitære og civile ressourcer rundt om i verden. Det er lektien. "Hvis man tager både krigen i Afghanistan og Irak, så er der en meget stor del af denne verdens menneskelige problemer, som kunne være løst, hvis de penge var blevet brugt til at skaffe rent vand eller vedvarende energi," siger Mogens Lykketoft.